národní
úložiště
šedé
literatury

Zpráva o životním prostředí v Královéhradeckém kraji 2015

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
2016

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-264802

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 18.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

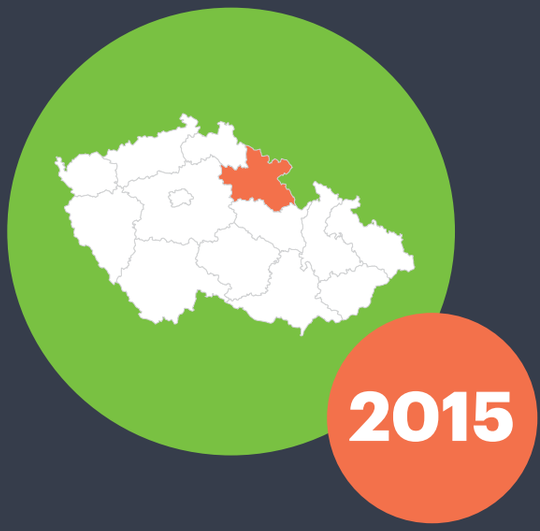

Zpráva
o životním prostředí v Královéhradeckém kraji

cenia

Ministerstvo životního prostředí

Zpracovala
CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Celková redakce
T. Ponocná a L. Hejná

Autoři
J. Kratina, V. Luka, J. Mertl, H. Pernicová, J. Pokorný, T. Ponocná, M. Rollerová, V. Vlčková

Mapové výstupy
Mapový podklad vytvořen na základě dat ArcČR 500 v. 3.0. Tematický obsah vytvořen z dat poskytnutých institucemi uvedenými jako zdroj u jednotlivých map.
Autoři: L. Rejentová, Z. Stein

Fotografie na straně 6
Krkonoše, pohled na Sněžku
Zdroj: https://pixabay.com

Autorizovaná verze
© Ministerstvo životního prostředí, Praha
ISBN 978-80-87770-14-6

Kontakt
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10
tel.: +420 267 125 340
info@cenia.cz, http://www.cenia.cz

Sazba a úprava
Daniela Řeháková

Obsah

Úvod 4

Data a jejich dostupnost 5

1 **Charakteristika kraje** 6

2 **Ovzduší** 10
2.1 Emisní situace 11
2.2 Kvalita ovzduší 12

3 **Voda** 14
3.1 Jakost vody 15
3.2 Vodní hospodářství 17

4 **Příroda** 19
4.1 Územní a druhová ochrana přírody 20
4.2 Natura 2000 21

5 **Lesy** 22
5.1 Druhová a věková skladba lesů 23

6 **Půda a krajina** 24
6.1 Využití území 25

7 **Zemědělství** 27
7.1 Ekologické zemědělství 28

8 **Průmysl a energetika** 29
8.1 Těžba surovin 30
8.2 Průmysl 31
8.3 Spotřeba elektrické energie 33
8.4 Vytápění domácností 34

9 **Doprava** 36
9.1 Emise z dopravy 37
9.2 Hluková zátěž obyvatelstva 39

10 **Odpady** 40
10.1 Produkce odpadů 41

Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí 42

Seznam zkratek 44

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou počínaje rokem 2015 (tedy počínaje Zprávami o životním prostředí v krajích ČR za rok 2014) každoročně zpracovávány na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR se zabývají charakteristikou stavu a vývoje životního prostředí v jednotlivých krajích ČR, aktuálními problémy a aktivitami v jednotlivých krajích ČR. Představují významný podklad informací pro politické činitele, odborné pracovníky státní a veřejné správy, i pro širokou veřejnost na národní a regionální úrovni.

Zpracováním těchto zpráv je pověřena CENIA, česká informační agentura životního prostředí. Zprávy jsou zveřejněny v elektronické podobě (http://www.cenia.cz, http://www.mzp.cz) a jsou rovněž distribuovány na USB nosičích spolu se Zprávou o životním prostředí ČR 2015 a Statistickou ročenkou životního prostředí ČR 2015.

Data a jejich dostupnost

Zprávy o životním prostředí v krajích ČR jsou zpracovány na základě resortních a mimoresortních dat dostupných pro daný rok hodnocení.

Vzhledem k systému získávání a zpracování dat nejsou některá data pro indikátory dostupná v době uzávěrky těchto zpráv.

Využití území bylo vyhodnoceno dle souhrnných dat katastru nemovitostí, veřejného registru půdy LPIS a databáze CORINE Land Cover vytvořené pomocí metod dálkového průzkumu Země. Metodika pořizování dat z těchto tří zdrojů se liší, a proto výsledky nejsou zcela srovnatelné, dohromady ovšem poskytují komplexní a navzájem se doplňující informaci. Katastr nemovitostí představuje evidenční stav parcel, veřejný registr půdy LPIS stav zemědělské půdy, na kterou jsou žádány dotace, a databáze CORINE Land Cover představuje krajinný pokryv, avšak s tím omezením, že minimální velikost mapovací jednotky 25 ha může v důsledku generalizace poněkud zkreslit podíly jednotlivých kategorií.

Průmysl – IPPC – Zařízení, která spadají do režimu IPPC (Integrovaná prevence a omezování znečištění, z angl. Integrated Pollution Prevention and Control) jsou velké průmyslové a zemědělské podniky, výrobci potravin a krmiv, provozovatelé skládek, spaloven atd., které jsou definovány v Příloze č. 1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci. Pro provoz těchto zařízení je nutné integrované povolení. Integrované povolení je rozhodnutí, kterým se stanoví podmínky k provozu zařízení. Vydává se namísto rozhodnutí, stanovisek, vyjádření a souhlasů vydávaných podle zvláštních právních předpisů v oblasti ochrany životního prostředí a ochrany veřejného zdraví a v oblasti zemědělství, pokud to tyto předpisy umožňují. Integrovaná povolení reagují na aktuální situaci v zařízeních, proto jsou průběžně vydávána nová, jiná se mění, či zanikají. Data týkající se IPPC v těchto zprávách jsou aktuální k 16. 11. 2015.

Emise z dopravy – Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4 sledované v rámci celkové emisní bilance zveřejňované ČHMÚ.

Hluková zátěž obyvatelstva – Data k hlukové zátěži byla pořízena v rámci 2. kola Strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, kdy je ČR jako členský stát EU povinna pořizovat Strategické hlukové mapy a navazující akční plány. Strategické hlukové mapy se pořizují v pravidelných pětiletých cyklech nebo i dříve, dojde-li k podstatnému vývoji hlukové situace v posuzovaném území. SHM se pořizují pro hluk v okolí stanovených hlavních pozemních komunikací, hlavních železničních tratí, hlavních letišť a v aglomeracích. Podrobné výsledky Strategického hlukového mapování jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/ v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.

Odpady – Zdrojem dat je Informační systém odpadového hospodářství MŽP (ISOH). Zpracovatelem dat je CENIA. Pro výpočet indikátorů na obyvatele byl použit střední stav obyvatelstva ČR dle ČSÚ.

1 Charakteristika kraje

1 | Charakteristika kraje

Královéhradecký kraj se nachází ve východní části ČR (Obr. 1.1) a je velmi rozmanitým regionem, jehož přírodní podmínky a z nich vycházející hospodářské možnosti utvářejí stav životního prostředí kraje.

Jih a jihozápad kraje je nížinný, tvořen Východolabskou tabulí a Orlickou tabulí (oblast Východočeská tabule), Středolabskou tabulí (oblast Středočeská tabule) a Jičínskou pahorkatinou (oblast Severočeská tabule). Sever a severovýchod kraje je hornatý a je tvořen Podorlickou pahorkatinou, Orlickými horami a Broumovskou vrchovinou (Orlická oblast), Krkonošským podhůřím a Krkonošemi (Krkonošská oblast), Obr. 1.2. Nejvyšším bodem kraje, a současně nejvyšším bodem ČR, je Sněžka (1 603 m n. m.), nejnižším bodem je hladina Cidliny u obce Olešnice (202 m n. m.). Převážná část území kraje náleží do povodí Labe, jež odvodňuje toto území do Severního moře. Sever Broumovského výběžku spadá do povodí Stěnavy, která je Odrou odvodňována do Baltského moře. Podnebí kraje patří v nejníže položených oblastech do teplé klimatické oblasti, střední polohy regionu náleží do mírně teplé podnebné oblasti, horské polohy mají chladné a velmi chladné klima (Obr. 1.3).

Příhraniční poloha kraje poskytuje možnost vzájemné spolupráce jak v oblasti environmentální, tak hospodářské v rámci euroregionu Glacensis.

Tabulka 1.1

Královéhradecký kraj v číslech, 2015

Krajské město	Hradec Králové
Rozloha [km^2]	4 759
Počet obyvatel	551 421
Hustota zalidnění [obyv.km^{-2}]	116
Počet obcí	448
Z toho se statutem města	48
Největší obec	Hradec Králové (92 891 obyv.)
Nejmenší obec	Kostelec (38 obyv.)
Podíl nezaměstnaných osob na obyvatelstvu ve věku 15–64 let [%]	5,0
HDP kraje [mil. Kč*]	196 438

** Data k roku 2014.*

Zdroj: ČSÚ

Obr. 1.1

Královéhradecký kraj

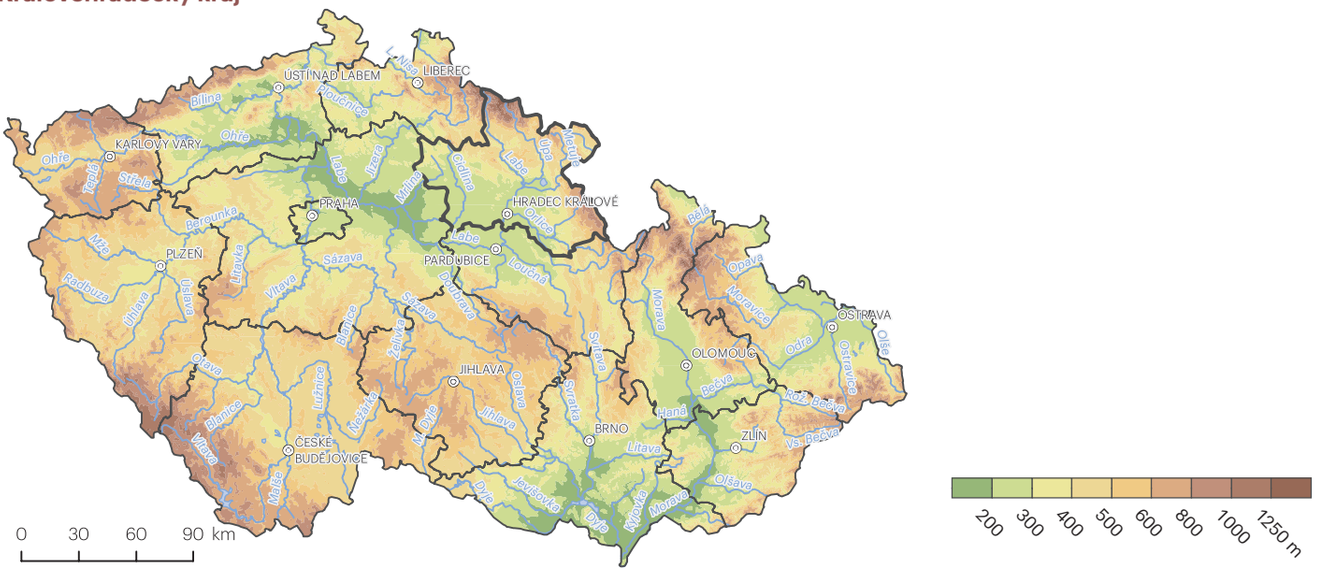

Zdroj: CENIA

Obr. 1.2

Geomorfologické členění

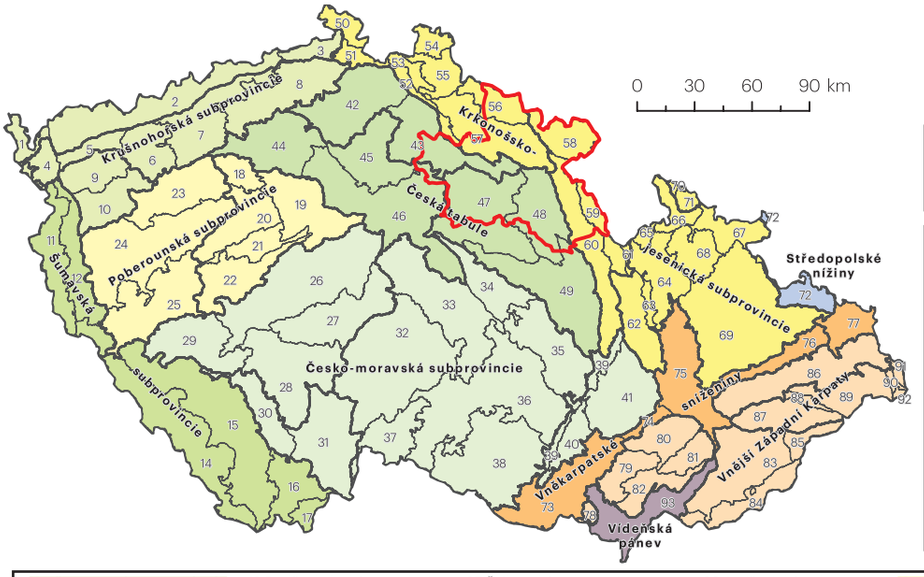

hranice kraje

STŘEDOEVROPSKÁ NÍŽINA
Středopolské nížiny
Slezská nížina
72 Opavská pahorkatina

ZÁPADOPANONSKÁ PÁNEV
Vídeňská pánev
Jihomoravská pánev
93 Dolnomoravský úval

ZÁPADNÍ BESKYDY

Vněkarpatské sníženiny
Západní Vněkarpatské sníženiny
73 Dyjsko-svratecký úval
74 Vyškovská brána
75 Hornomoravský úval
76 Moravská brána
Severní Vněkarpatské sníženiny
77 Ostravská pánev
Vnější Západní Karpaty
Jihomoravské Karpaty
78 Mikulovská vrchovina
Středomoravské Karpaty
79 Ždánický les
80 Litenčická pahorkatina
81 Chřiby
82 Kyjovská pahorkatina
Slovensko-moravské Karpaty
83 Vizovická vrchovina
84 Bílé Karpaty
85 Javorníky
Západobeskydské podhůří
86 Podbeskydská pahorkatina
Západní Beskydy
87 Hostýnsko-vsetínská hornatina
88 Rožnovská brázda
89 Moravskoslezské Beskydy
90 Jablunkovská brázda
91 Slezské Beskydy
92 Jablunkovské mezihoří

ČESKÝ MASIV

Krušnohorská subprovincie
Krušnohorská hornatina
1 Smrčiny
2 Krušné hory
3 Děčínská vrchovina
Podkrušnohorská oblast
4 Chebská pánev
5 Sokolovská pánev
6 Doupovské hory
7 Mostecká pánev
8 České středohoří
Karlovarská vrchovina
9 Slavkovský les
10 Tepelská vrchovina
Šumavská subprovincie
Českoleská oblast
11 Český les
12 Podčeskoleská pahorkatina
13 Všerubská vrchovina
Šumavská hornatina
14 Šumava
15 Šumavské podhůří
16 Novohradské podhůří
17 Novohradské hory
Poberounská subprovincie
Brdská oblast
18 Džbán
19 Pražská plošina
20 Křivoklátská vrchovina
21 Hořovická pahorkatina
22 Brdská vrchovina
Plzeňská pahorkatina
23 Rakovnická pahorkatina
24 Plaská pahorkatina
25 Švihovská pahorkatina
Česko-moravská subprovincie
Středočeská pahorkatina
26 Benešovská pahorkatina
27 Vlašimská pahorkatina
28 Táborská pahorkatina
29 Blatenská pahorkatina
Jihočeské pánve
30 Českobudějovická pánev
31 Třeboňská pánev
Českomoravská vrchovina
32 Křemešnická vrchovina
33 Hornosázavská pahorkatina
34 Železné hory
35 Hornosvratecká vrchovina
36 Křižanovská vrchovina
37 Javořická vrchovina
38 Jevišovická pahorkatina
Brněnská vrchovina
39 Boskovická brázda
40 Bobravská vrchovina
41 Drahanská vrchovina
Česká tabule
Severočeská tabule
42 Ralská pahorkatina
43 Jičínská pahorkatina
Středočeská tabule
44 Dolnooharská tabule
45 Jizerská tabule
46 Středolabská tabule
Východočeská tabule
47 Východolabská tabule
48 Orlická tabule
49 Svitavská pahorkatina
Krkonošsko-jesenická subprovincie
Krkonošská oblast
50 Šluknovská pahorkatina
51 Lužické hory
52 Ještědsko-kozákovský hřbet
53 Žitavská pánev
54 Frýdlandská pahorkatina
55 Jizerské hory
56 Krkonoše
57 Krkonošské podhůří
Orlická oblast
58 Broumovská vrchovina
59 Orlické hory
60 Podorlická pahorkatina
61 Kladská kotlina
Jesenická oblast
62 Zábřežská vrchovina
63 Mohelnická brázda
64 Hanušovická vrchovina
65 Králický Sněžník
66 Rychlebské hory
67 Zlatohorská vrchovina
68 Hrubý Jeseník
69 Nízký Jeseník
Krkonošsko-jesenické podhůří
70 Vidnavská nížina
71 Žulovská pahorkatina

Zdroj: MŽP

Obr. 1.3

Klimatické oblasti

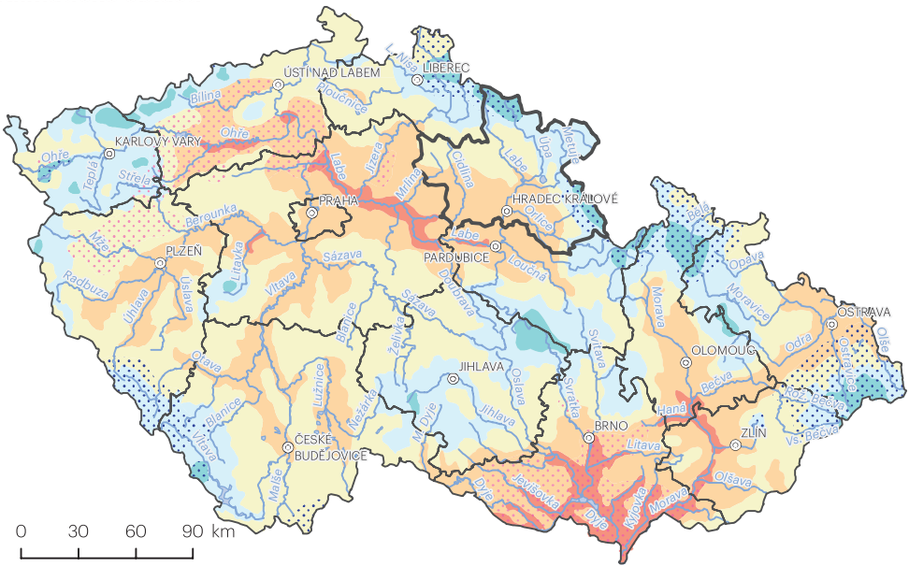

Zdroj: VÚMOP, v.v.i.

2

Ovzduší

2.1 | Emisní situace

Emise všech znečišťujících látek v Královéhradeckém kraji v období 2000–2015 celkově poklesly až na 49,8 tis. t v roce 2015, a to i přes mírný nárůst emisí SO_2 na počátku období (Graf 2.1.1). Nejvýznamnější pokles zaznamenaly emise VOC (o 45,9 %) a NO_x (o 45,6 %).

Na celkových emisích znečišťujících látek v Královéhradeckém kraji se v roce 2015 největší měrou podílely emise CO a emise VOC (Graf 2.1.2), které v případě emisí CO pocházejí především z lokálního vytápění domácností (76,5 %), v případě emisí VOC z používání a výroby organických rozpouštědel (69,2 %). Mezi další sledované emise patří emise NO_x, které jsou produkovány zejména dopravou, resp. mobilními zdroji (67,0 %) a také zdroji zaměřenými na výrobu elektřiny a tepla (25,0 %). Emise NH_3 vznikají zejména z činností souvisejících s chovem hospodářských zvířat (97,1 %). V případě emisí SO_2 byly v Královéhradeckém kraji hlavním producentem velké zdroje znečišťování zaměřené na výrobu elektřiny a tepla (70,1 %) a také vytápění domácností (29,7 %), které je také dominantním zdrojem emisí TZL (70,1 %).

Graf 2.1.1

Vývoj emisí znečišťujících látek [index, 2000 = 100], 2000–2015

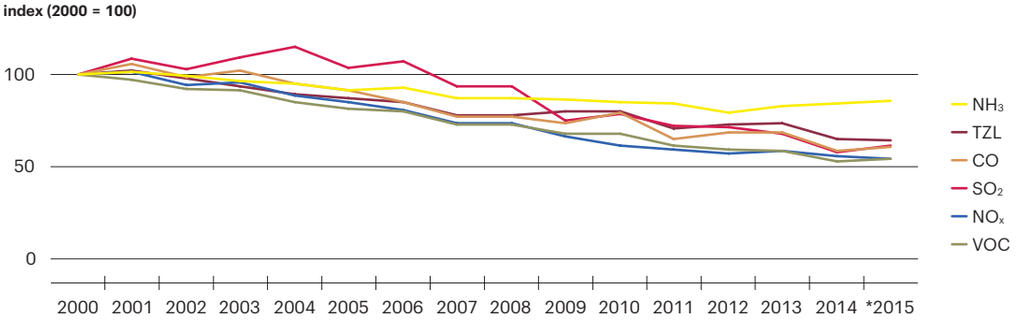

Emise TZL, VOC a NH_3 z plošných zdrojů jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem.
** Předběžná data.*

Zdroj: ČHMÚ

Graf 2.1.2

Podíl jednotlivých emisí znečišťujících látek na celkové emisní bilanci [%], 2015

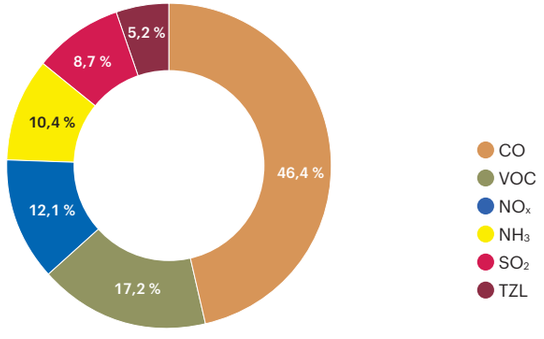

Emise TZL, VOC a NH_3 z plošných zdrojů jsou rozpočteny do krajů odborným odhadem.
Předběžná data.

Zdroj: ČHMÚ

2.2 | Kvalita ovzduší

Kvalita ovzduší v Královéhradeckém kraji je dlouhodobě ovlivňována zejména vývojem silniční dopravy, průmyslu a lokálního vytápění domácností. Aktuální situace je pak podmíněna aktuálními meteorologickými a rozptylovými podmínkami.

Ucelenou informaci o kvalitě ovzduší v Královéhradeckém kraji udává mapa oblastí s překročením imisních limitů včetně zahrnutí přízemního ozonu (Obr. 2.2.1). Dle tohoto vymezení došlo v roce 2015 na celkem 53,8 % území k překročení imisního limitu pro alespoň jednu znečišťující látku[1]. Oproti předchozímu hodnocenému roku tak došlo k výraznému navýšení, neboť v roce 2014 bylo vymezeno pouze 11,2 % území kraje, kde došlo k překročení imisního limitu se zahrnutím přízemního ozonu. Situaci v roce 2015 způsobilo extrémně teplé léto, které vytvořilo příznivé podmínky pro tvorbu přízemního ozonu.

Při hodnocení kvality ovzduší bez zahrnutí přízemního ozonu[2] se jednalo v roce 2015 o 46,8 % území kraje (Obr. 2.2.2), což představuje výrazný meziroční nárůst, neboť v roce 2014 došlo k překročení pouze na 6,6 % území kraje.

V roce 2015 byla překročena maximální denní 8h klouzavá průměrná koncentrace ozonu na jedné stanici (Krkonoše-Rýchory) a roční imisní limit pro BaP rovněž na jedné stanici (Hradec Králové-tř. SNP), ostatní imisní limity nebyly překročeny. Hlavním nástrojem pro řízení kvality ovzduší v jednotlivých oblastech jsou tzv. Programy zlepšování kvality ovzduší[3].

Obr. 2.2.1

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví se zahrnutím přízemního ozonu, 2015

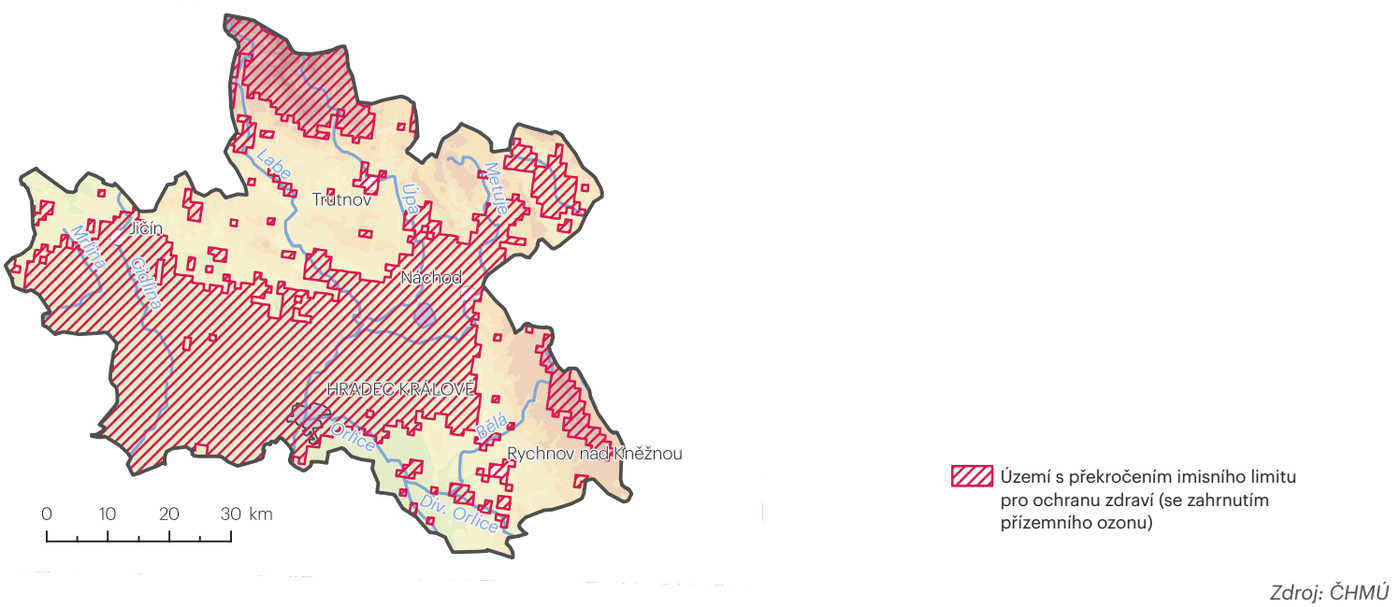

Zdroj: ČHMÚ

[1] *Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3+4: překročení imisního limitu včetně přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO_2, CO, PM_{10}, $PM_{2.5}$, NO_2, benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren, O_3).*

[2] *Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, příloha č. 1, bod 1+2+3: překročení imisního limitu bez přízemního ozonu pro alespoň jednu uvedenou znečišťující látku (SO_2, CO, PM_{10}, $PM_{2.5}$, NO_2, benzen, Pb, As, Cd, Ni, benzo(a)pyren).*

[3] *Programy zlepšování kvality ovzduší jsou dostupné na webové adrese MŽP: http://mzp.cz/cz/programy_zlepsovani_kvality_ovzdusi.*

Obr. 2.2.2

Oblasti kraje s překročenými imisními limity pro ochranu zdraví bez zahrnutí přízemního ozonu, 2015

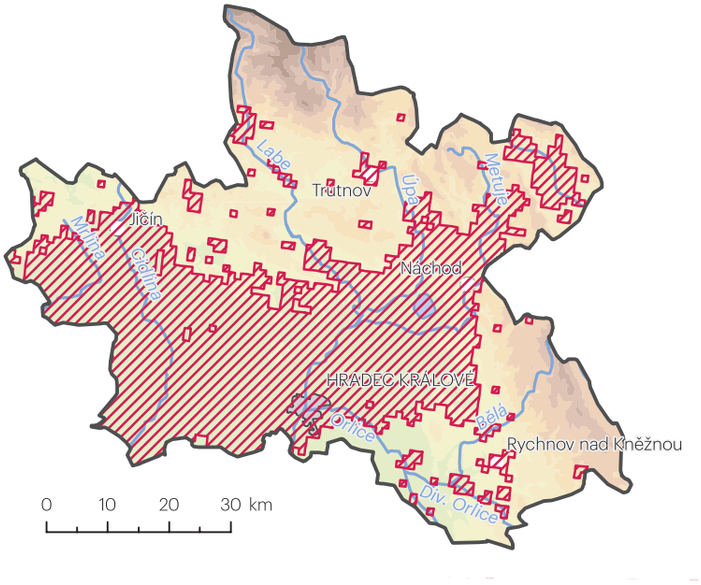

Území s překročením imisního limitu pro ochranu zdraví (bez zahrnutí přízemního ozonu)

Zdroj: ČHMÚ

3

Voda

3.1 | Jakost vody

Většina toků Královéhradeckého kraje byla v období 2014–2015 hodnocena III. až IV. třídou jakosti, což znamená znečištěnou až silně znečištěnou vodu. Část toku Úpy za Trutnovem byla zařazena dokonce do V., tedy nejhorší třídy jakosti. Je zde patrný vliv bodových zdrojů znečištění dle IRZ, zejména ČOV v Trutnově. Na jakost vod v kraji měly vliv také intenzivní zemědělství, komunální zdroje a nadnormálně suché a teplé počasí roku 2015 (Obr. 3.1.1).

V rámci monitoringu koupacích vod bylo v Královéhradeckém kraji v koupací sezoně 2015 sledováno 15 profilů. I v tomto případě je patrný vliv extrémně suchého a teplého počasí, které vedlo ke zvýšené eutrofizaci řady sledovaných lokalit a následnému masivnímu rozvoji sinic. Tento vývoj se projevil zejména v případě VN Rozkoš, kde byla voda klasifikována jako nebezpečná ke koupání a vyhlášen dočasný zákaz koupání. Vody nebezpečné ke koupání bylo dosaženo rovněž ve Stříbrném rybníku u Hradce Králové. Zhoršená jakost vody byla v průběhu sezony 2015 zjištěna v Oborském rybníku, na koupališti Pecka, koupališti Dachova u Hořic, koupališti Lanžov, v rybníku Dolce v Trutnově a na koupališti Mladé Buky (Obr. 3.1.2).

Obr. 3.1.1

Jakost vody v tocích, 2014–2015

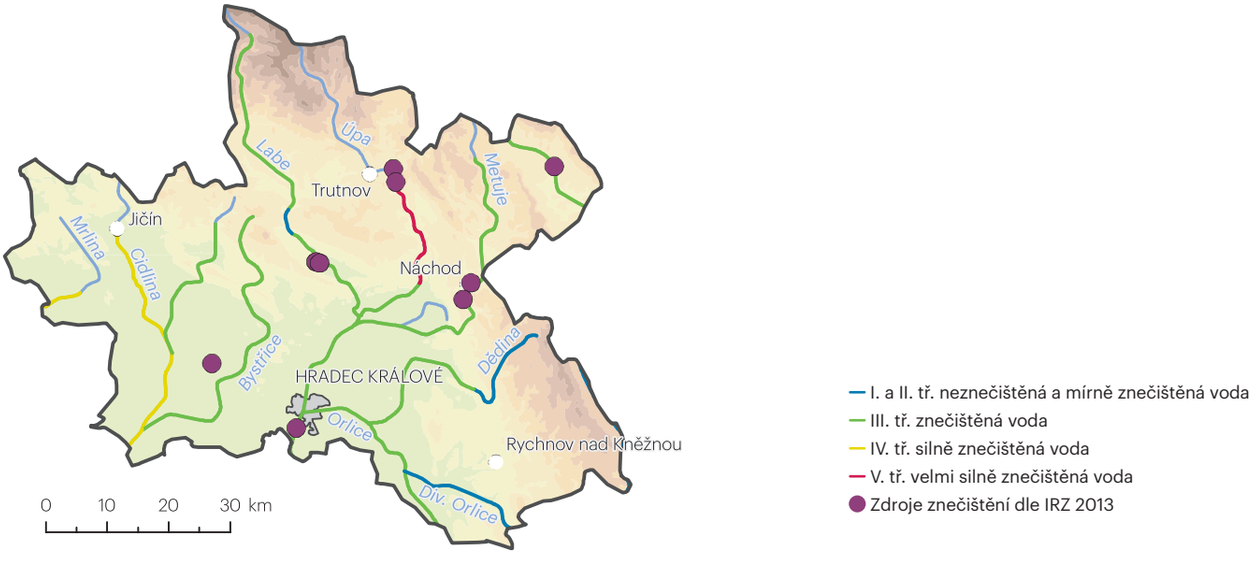

Mapa je sestavena na základě výsledného zatřídění jednotlivých profilů podle normy ČSN 75 7221, které je dáno nejhorší třídou z následujících ukazatelů: BSK_5, $CHSK_{Cr}$, $N\text{-}NH_4^+$, $N\text{-}NO_3^-$, $P_{celk.}$ a saprobní index makrozoobentosu. Bodové zdroje znečištění jsou uvedeny dle IRZ (úniky do vody a přenosy v odpadních vodách) za ohlašovací rok 2013. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny třídy hodnocení jakosti vody v tocích.

Zdroj: VÚV T.G.M., v.v.i. z podkladů s.p. Povodí, CENIA

Obr. 3.1.2

Kvalita koupacích vod, koupací sezona 2015

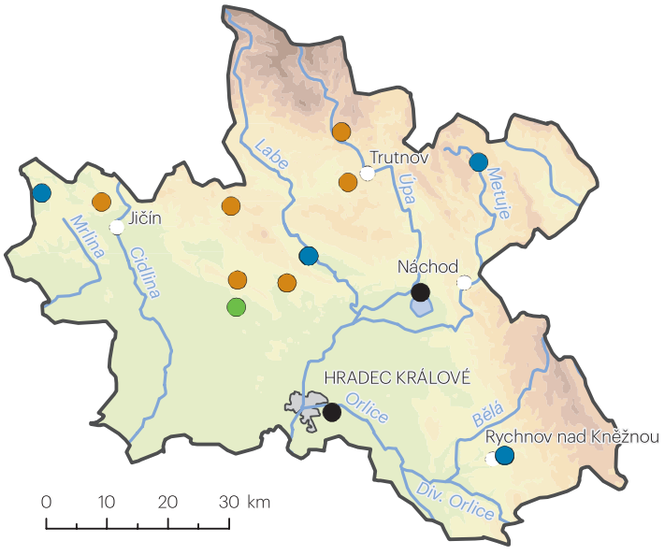

- Souhrnné hodnocení kvality neprovedeno
- Voda vhodná ke koupání
- Voda vhodná ke koupání se zhoršenými smyslově postižitelnými vlastnostmi
- Zhoršená jakost vody
- Voda nevhodná ke koupání
- Voda nebezpečná ke koupání

V mapě je znázorněno nejhorší dosažené hodnocení kvality koupacích vod na jednotlivých profilech z jednotlivých měření v průběhu celé koupací sezony. V legendě jsou pro úplnost znázorněny všechny kategorie hodnocení kvality koupacích vod.

Zdroj: CENIA z podkladů SZÚ

3.2 | Vodní hospodářství

Zvyšování podílu obyvatel Královéhradeckého kraje zásobovaných vodou z vodovodu v období 2000–2015 kopíruje průměrný vývoj v ČR a v roce 2015 činil tento podíl 94,4 %. Míra připojení obyvatel ke kanalizaci s ČOV i bez ní je však dlouhodobě výrazně podprůměrná a dosahuje 73,1 %, resp. 78,1 % (Graf 3.2.1). Na území kraje bylo v roce 2015 v provozu celkem 132 ČOV. Na jednu z nich bylo v roce 2015 připojeno průměrně 3 054 obyvatel. Terciární stupeň čištění mělo 54,5 % ČOV v kraji. Kromě nejvýznamnějších vodohospodářských akcí (Tabulka 3.2.1) probíhá v kraji řada kompletních projektů odkanalizování v menších obcích do 2 000 obyvatel, které jsou rovněž podporovány prostřednictvím dotačního titulu kraje.

Graf 3.2.1

Podíl obyvatel připojených na vodohospodářskou infrastrukturu [%], 2000–2015

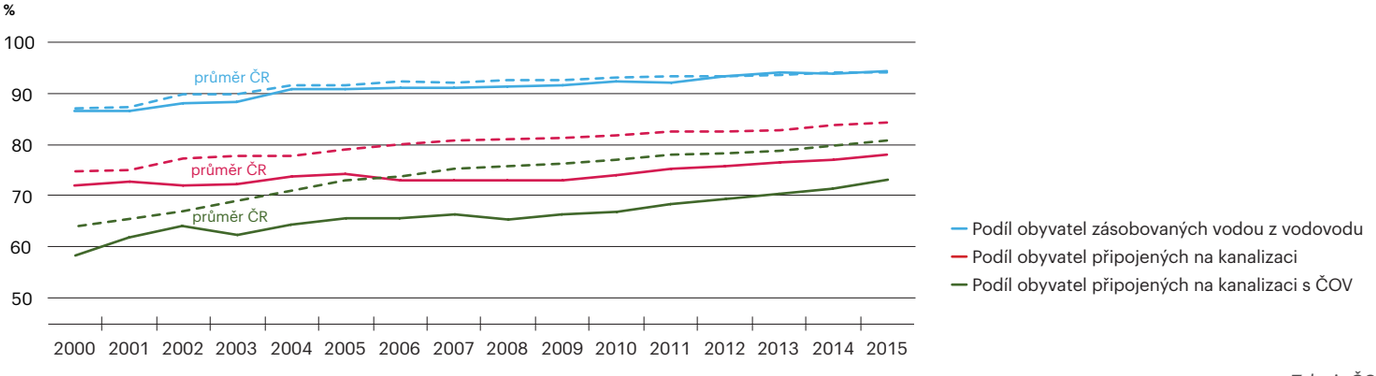

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 3.2.1

Nejvýznamnější akce vedoucí ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách, ukončené v letech 2009–2015

Vodohospodářská akce	Rok uvedení do trvalého užívání
Rekonstrukce ČOV Hradec Králové	2012
Rekonstrukce ČOV Nový Bydžov	2011
Projekt „Čistá horní Úpa“ – odkanalizování a čištění odpadních vod z území s vodohospodářským zařízením VAK Trutnov, a.s.	2009
Projekt „Čistá Cidlina“ – odkanalizování a čištění odpadních vod z území s vodohospodářským zařízením VOS Jičín, a.s.	2012
Intenzifikace a rekonstrukce ČOV Police nad Metují, ČOV Opočno, ČOV Broumov	2011–2014

Zdroj: KÚ Královéhradeckého kraje

V Královéhradeckém kraji bylo v roce 2015 vyrobeno celkem 31,1 mil. m^3 vody. Spotřeba vody na jednoho obyvatele, zásobovaného vodou z veřejného vodovodu, činila 163,9 $l.obyv.^{-1}.den^{-1}$, což přibližně odpovídá průměru ČR, a meziročně došlo k nárůstu o 4,7 $l.obyv.^{-1}.den^{-1}$. Spotřeba vody v domácnostech meziročně mírně vzrostla ze 77,6 $l.obyv.^{-1}.den^{-1}$ v roce 2014 na 79,9 $l.obyv.^{-1}.den^{-1}$ v roce 2015 (Graf 3.2.2), a to i přesto, že ceny vody také mírně vzrostly. Průměrná cena vodného v roce 2015 dosáhla 32,6 $Kč.m^{-3}$ bez DPH a stočného rovněž 32,6 $Kč.m^{-3}$ bez DPH. Spotřeba vody ostatních odběratelů, mezi něž se řadí např. služby, zdravotnictví, školství či menší průmyslové podniky připojené na veřejný vodovod, v roce 2015 přibližně odpovídala průměrné hodnotě ČR a dosáhla hodnoty 42,8 $l.obyv.^{-1}.den^{-1}$ (Graf 3.2.2). Ztráty pitné vody ve vodovodní síti, které jsou ovlivněny stářím a stavem této sítě, poklesly od roku 2000 z 24,7 % na 20,4 % v roce 2015 a jsou třetí nejvyšší v rámci krajů ČR.

Graf 3.2.2

Spotřeba pitné vody [$l.obyv.^{-1}.den^{-1}$], 2000–2015

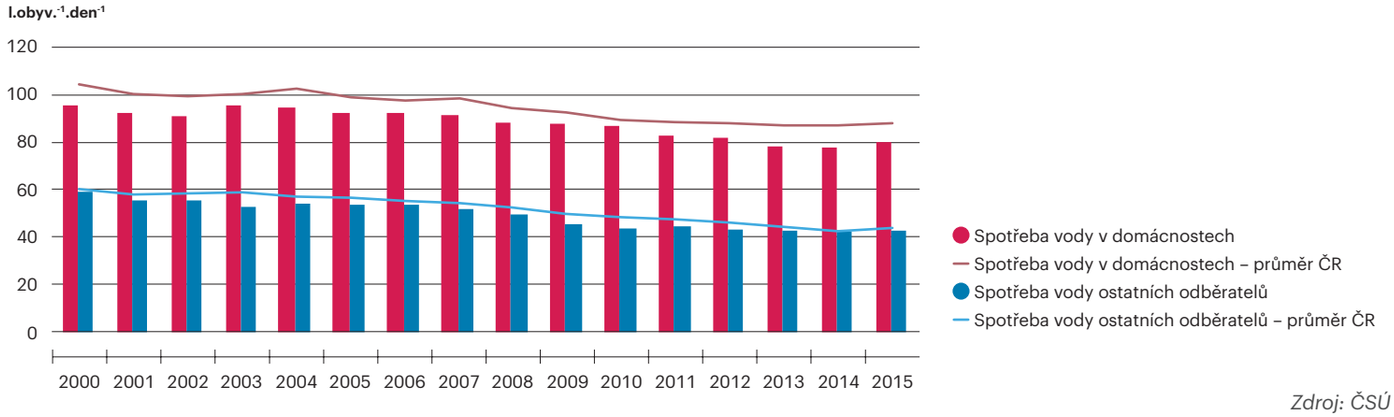

Zdroj: ČSÚ

4 Příroda

4.1 | Územní a druhová ochrana přírody

Na území Královéhradeckého kraje se v roce 2015 nacházela, nebo do něj zasahovala, čtyři velkoplošná zvláště chráněná území (Obr. 4.1.1). Jedná se o Krkonošský národní park, CHKO Broumovsko, CHKO Český ráj a CHKO Orlické hory. V roce 2015 došlo k meziročnímu poklesu počtu maloplošných zvláště chráněných území ze 142 na 140 o celkové rozloze 8 314 ha (o 30 ha méně než v roce 2014). Mezi tato území patřily 3 národní přírodní památky (bez meziroční změny), 5 národních přírodních rezervací (bez meziroční změny), 95 přírodních památek (97 v roce 2014) a 37 přírodních rezervací (bez meziroční změny). V roce 2015 probíhala realizace programů na záchranu ohrožených rostlinných druhů, vyskytujících se na území kraje. Jednalo se o rdest dlouholistý a hořeček mnohotvarý český. Dále byly realizovány záchranné programy – programy péče o bobra evropského a vydru říční.

Obr. 4.1.1

Zvláště chráněná území, 2015

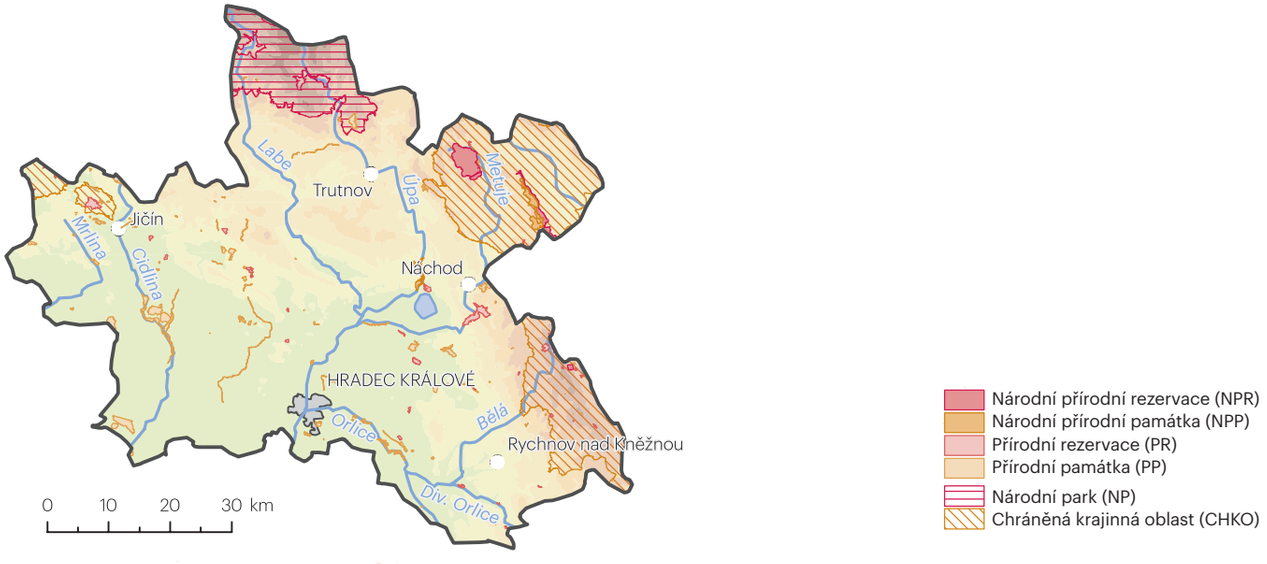

Zdroj: AOPK ČR

4.2 | Natura 2000

V rámci soustavy Natura 2000 (Obr. 4.2.1) bylo v Královéhradeckém kraji v roce 2015 evidováno 5 ptačích oblastí, z nichž některé zasahovaly na území kraje jen částečně. Celkově zaujímaly plochu 39 918 ha, tj. 8,2 % z celkové rozlohy kraje. Jmenovitě se jednalo o Krkonoše; Broumovsko; Orlické Záhoří; Rožďalovické rybníky; Žehuňský rybník – Obora Kněžičky. Dále se v kraji nacházelo, nebo do něj zasahovalo, 76 evropsky významných lokalit. Na území kraje zaujímaly plochu 50 985 ha, tj. 10,7 % z jeho celkové rozlohy. Jelikož se ptačí oblasti a evropsky významné lokality mohou částečně překrývat, byl celkový podíl soustavy Natura 2000 na rozloze kraje 12,5 % (59 251 ha).

Obr. 4.2.1

Lokality národního seznamu soustavy Natura 2000, 2015

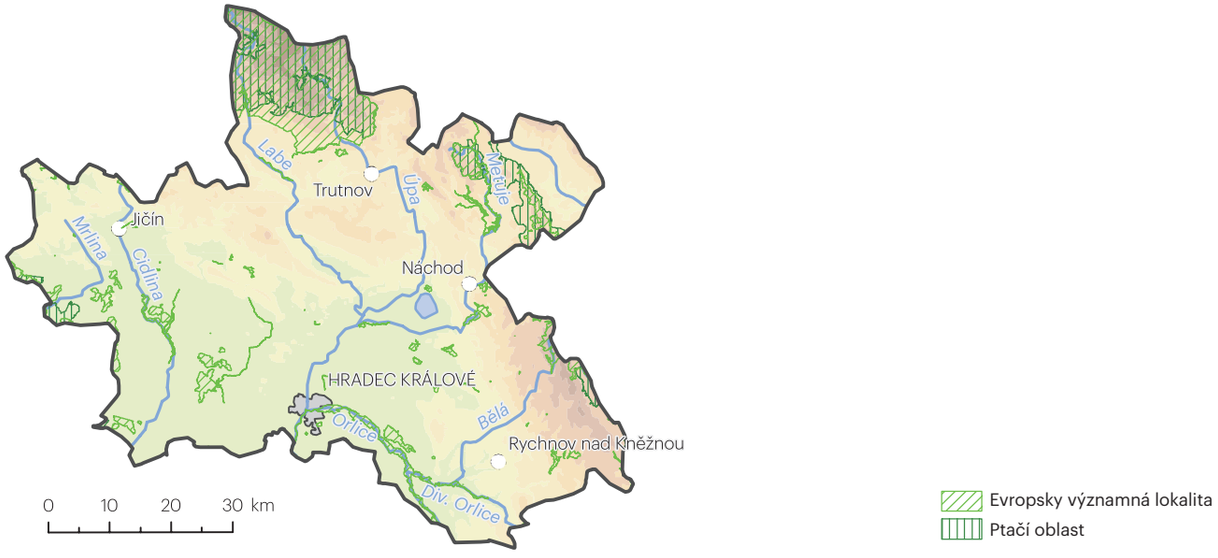

Zdroj: AOPK ČR

5
Lesy

5.1 | Druhová a věková skladba lesů

V roce 2015 činila celková porostní plocha lesů v Královéhradeckém kraji 144 926 ha, tj. 30,5 % z jeho celkové rozlohy. Nejpočetněji zastoupenou věkovou skupinu v lesích Královéhradeckého kraje v roce 2015 představovaly porosty ve věku 81–100 let (Graf 5.1.1), přičemž průměrný věk listnatých dřevin byl 65 let a jehličnanů 63 let. Hospodářské lesy s primární produkční funkcí zaujímaly 66,8 %, lesy zvláštního určení 30,7 % a lesy ochranné 2,5 % z celkové porostní plochy. V kraji by měla být přirozeně zastoupena především listnatá společenstva, v roce 2015 však 74,6 % celkového lesního porostu tvořily jehličnany, především smrky. Nejvíce zastoupenými listnáči byly s 9,3% podílem duby. Od roku 2000 je však možné pozorovat mírný trend postupného přibližování se doporučenému stavu (Graf 5.1.2), a to i přesto, že nově zakládané porosty byly z 67,9 % tvořeny jehličnatými stromy. Jehličnany ale rovněž zaujímaly v rámci těžeb 87,1 % z celkově vykáceného lesního porostu, což vedlo k mírnému posilování podílového zastoupení listnáčů.

Graf 5.1.1

Vývoj porostní plochy a věkové struktury lesů [tis. ha], 2000–2015

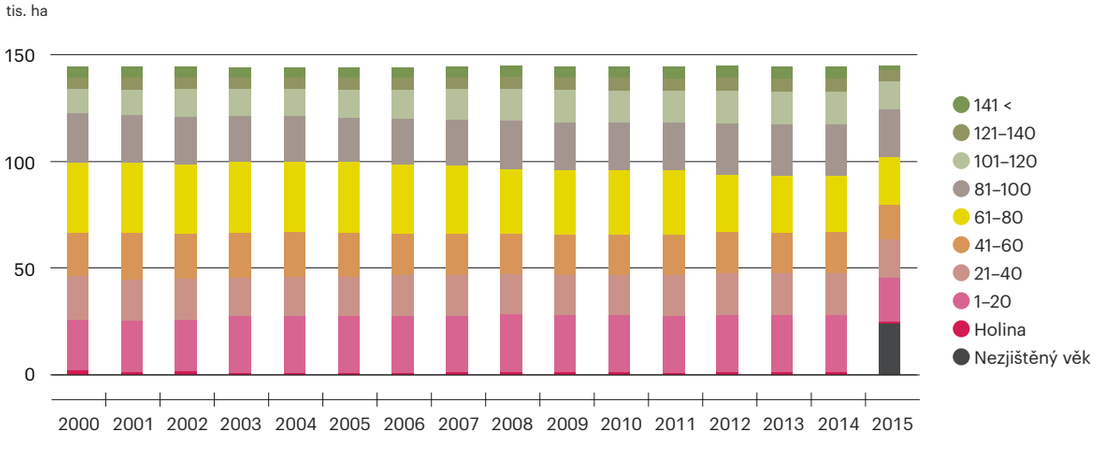

Zdroj: ÚHÚL

Graf 5.1.2

Druhová skladba lesů [%], 2000, 2010, 2015

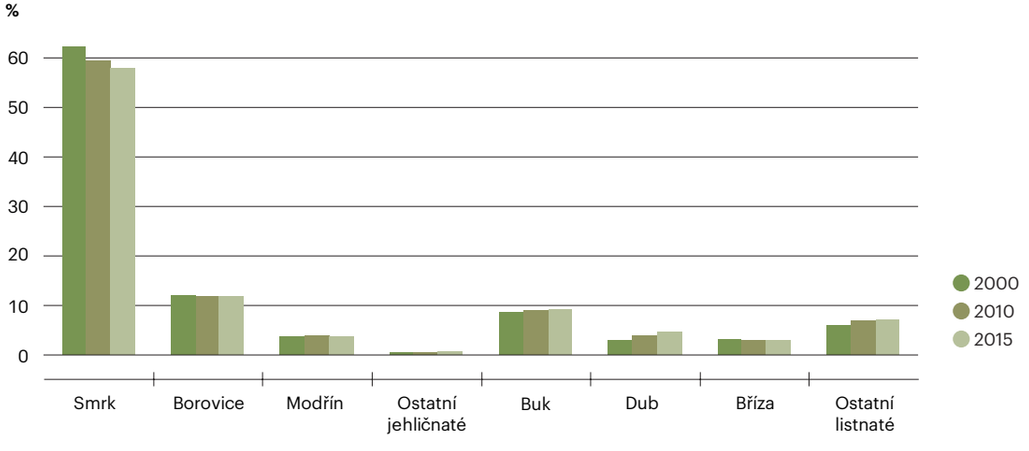

Zdroj: ÚHÚL

6

Půda a krajina

6.1 | Využití území

Využití území v Královéhradeckém kraji je ovlivněno příznivými přírodními podmínkami pro zemědělství, zejména v jeho jihozápadní a západní části, kde převládá hospodaření na orné půdě. Dle katastru nemovitostí činil v roce 2015 podíl zemědělské půdy na celkovém půdním fondu kraje 58,2 % (Obr. 6.1.1). Z toho bylo v LPIS registrováno 239,0 tis. ha, tj. 86,2 % zemědělské půdy evidované v katastru nemovitostí. Lesnatost kraje je v rámci ČR podprůměrná (31,1 %), větší plochy lesů má hornatý sever kraje. Zastavěné a ostatní plochy pokrývaly 9,1 % území kraje.

V období 2000–2015 ubylo v kraji 3,5 tis. ha zemědělské půdy (1,3 %), a to v důsledku rozšiřování zastavěných a ostatních ploch (nárůst o 4,5 %), lesů (0,9 %) a vodní ploch (o 434 ha, tj. 6,1 %). Plocha orné půdy v kraji se v tomto období snížila o 4,6 tis. ha, tj. o 2,4 %, rozloha trvalých travních porostů pouze mírně narostla o 1,1 tis. ha (1,6 %). V roce 2015 poklesla rozloha orné půdy v kraji o 443 ha (0,2 %), z toho na 68,0 % původní orné půdy vznikly trvalé travní porosty.

Na základě databáze CORINE Land Cover z roku 2012 tvořily zemědělské plochy 61,0 %, lesy a polopřírodní oblasti 31,9 % a urbanizovaná území 6,8 % území kraje (Obr. 6.1.2). V období 2006–2012 se krajinný kryt v kraji měnil jen málo, relativně největší změny byly registrovány v okrese Rychnov nad Kněžnou (změny na 2,8 % území), naopak v zemědělských oblastech kraje byl podíl změn menší než 1 %.

Obr. 6.1.1

Struktura využití území v kraji a podíl zemědělské půdy na ploše okresu [%], 2015

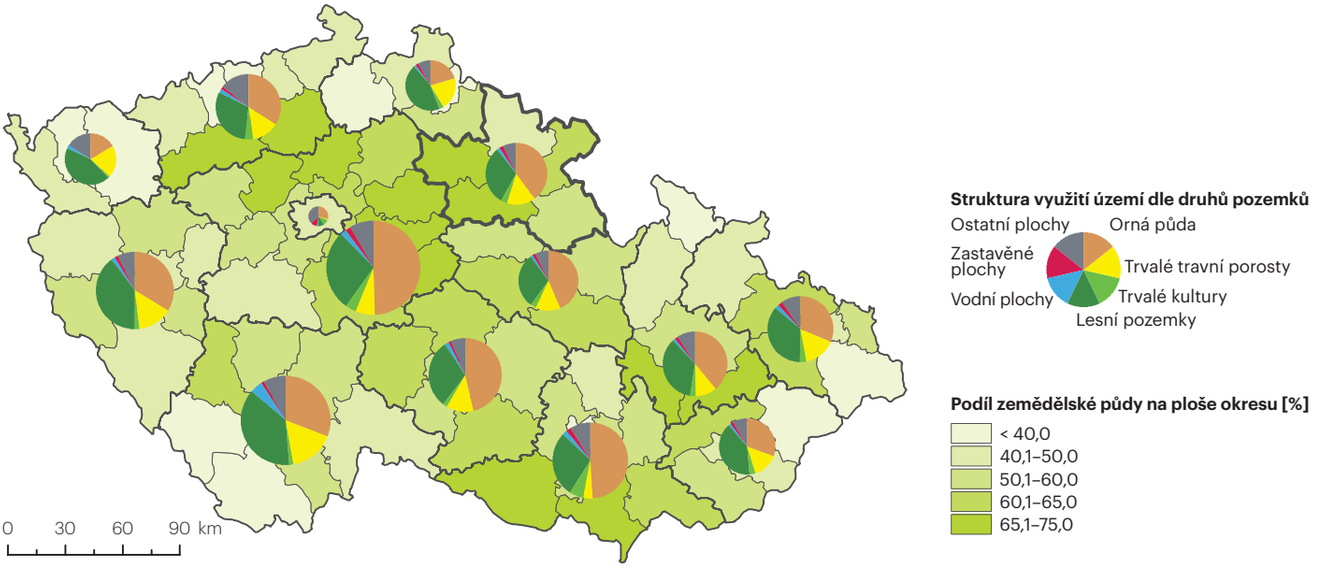

Zdroj: ČÚZK

Obr. 6.1.2

Krajinný pokryv dle databáze CORINE Land Cover, 2012

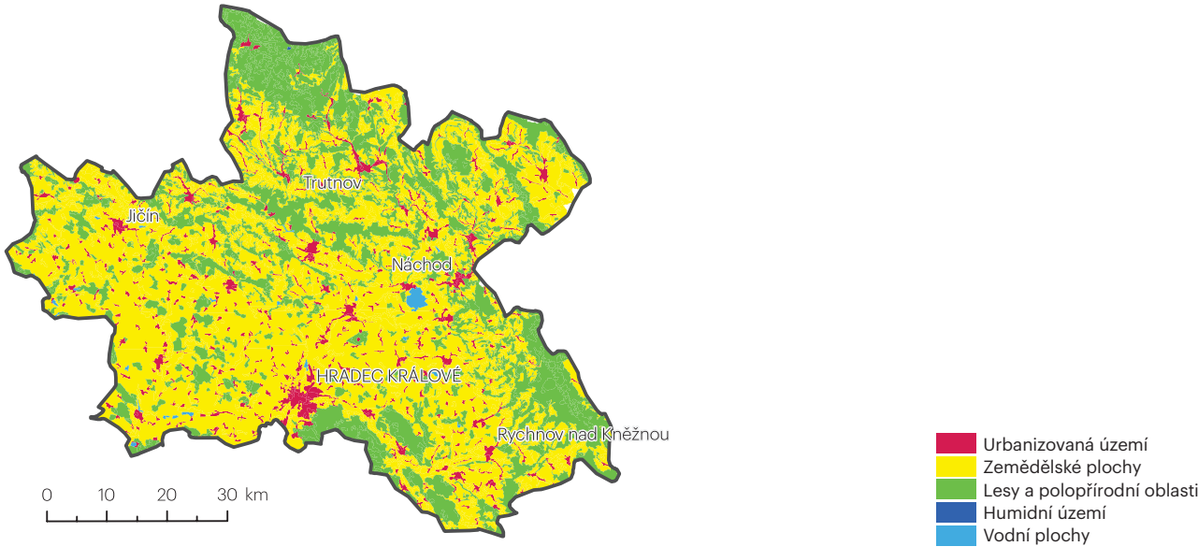

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: CENIA, EEA

Zemědělství

7

7.1 | Ekologické zemědělství

Královéhradecký kraj patří, především vzhledem k intenzivnímu zemědělství na orné půdě v Polabí, mezi kraje s podprůměrným podílem ekologicky obhospodařované půdy na celkové zemědělské půdě. Plocha půdy v ekologickém zemědělství o rozloze 22 161 ha v roce 2015 zaujímala 8,0 % celkové rozlohy zemědělské půdy (meziroční pokles o 3,0 %, Graf 7.1.1).

Trend ekologického zemědělství v kraji byl v období mezi roky 2006–2011 rostoucí, ve zpomalení nárůstu ekologického zemědělství po roce 2011 se projevil zejména vliv uzavření vstupu nových žadatelů do titulu „Ekologické zemědělství" v rámci agroenvironmentálních opatření od roku 2011, a to z důvodu blížícího se konce programového období a vyčerpání prostředků v dotačním titulu, a vliv uplynutí pětiletého období trvání závazků od vstupu jednotlivých žadatelů do dotačního titulu. Pro období 2014–2020 bylo v rámci nové SZP vyčleněno jako samostatné opatření „Ekologické zemědělství", v jehož rámci je možné uzavírat nové pětileté závazky. Počet ekofarem (Graf 7.1.1), který v roce 2015 činil 218 (ze 4 096 v ČR), je rovněž v kontextu ČR podprůměrný. Co se týče produkce biopotravin, v Královéhradeckém kraji mělo evidováno sídlo 30 výrobců biopotravin z celkového počtu 542 výrobců v ČR.

Graf 7.1.1

Vývoj ekologického zemědělství [počet, %], 2006–2015

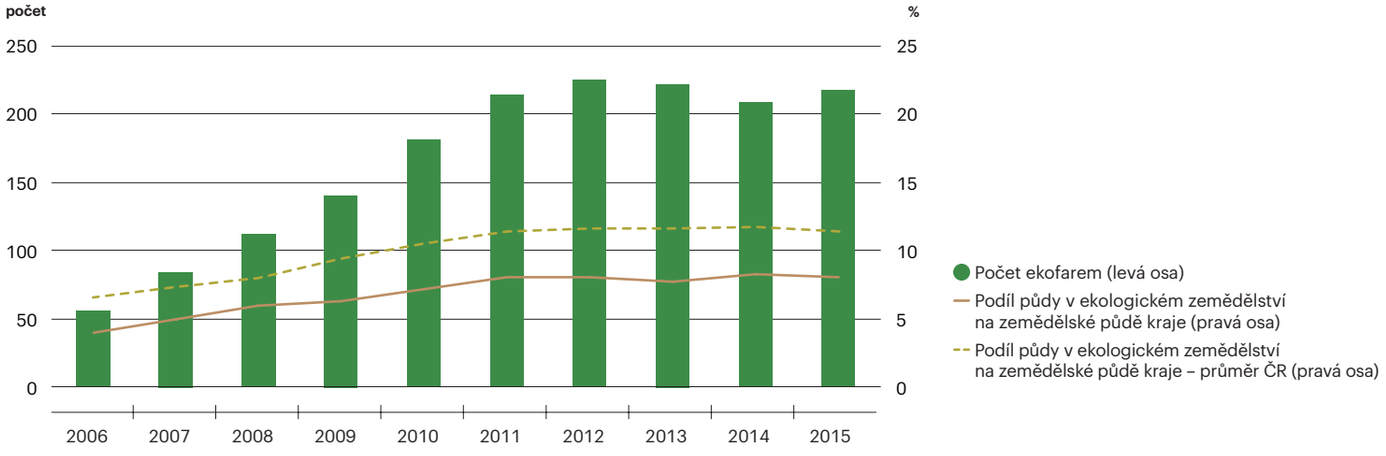

Zdroj: MZe

8

Průmysl a energetika

8.1 | Těžba surovin

Na území Královéhradeckého kraje se v největším objemu těží štěrkopísky, jejichž ložiska se nacházejí převážně u toků řek Labe a Orlice. Ve sledovaném období 2000–2015 se až do roku 2008 těžba štěrkopísků postupně zvyšovala, ovšem od roku 2009 vlivem hospodářské krize a v jejím důsledku vlivem poklesu stavební výroby se snižovala i poptávka po této surovině a její těžba klesla. V roce 2015 bylo na území kraje vytěženo 1,7 mil. t štěrkopísků, o 9,2 % méně než v předchozím roce 2014. Opačný vývoj těžby byl zaznamenán u stavebního kamene, v roce 2015 jej bylo vytěženo 1,0 mil. t, což je o 9,3 % více než v roce 2014 (Graf 8.1.1).

Sklářské písky se těží v ložisku Střeleč a jsou základní surovinou pro výrobu solárního, křišťálového, obalového a plochého skla, pro výrobu skelných vláken a vodního skla. V roce 2015 činil objem jejich těžby 531 tis. t, meziročně těžba této suroviny vzrostla o 6,4 %.

Dolomit se v kraji těží v lomu Horní Lánov. Má využití jako chemicky vyvážené hnojivo a používá se též jako stavební kámen a pro výrobu stavebních hmot. V roce 2015 se v kraji vytěžilo 444 tis. t dolomitu, o 0,5 % více než v předchozím roce 2014.

Celkový objem těžby v kraji v roce 2015 činil 4,2 mil. t a meziročně tak klesl o 1,9 %.

Graf 8.1.1

Vývoj těžby [tis. t], 2000–2015

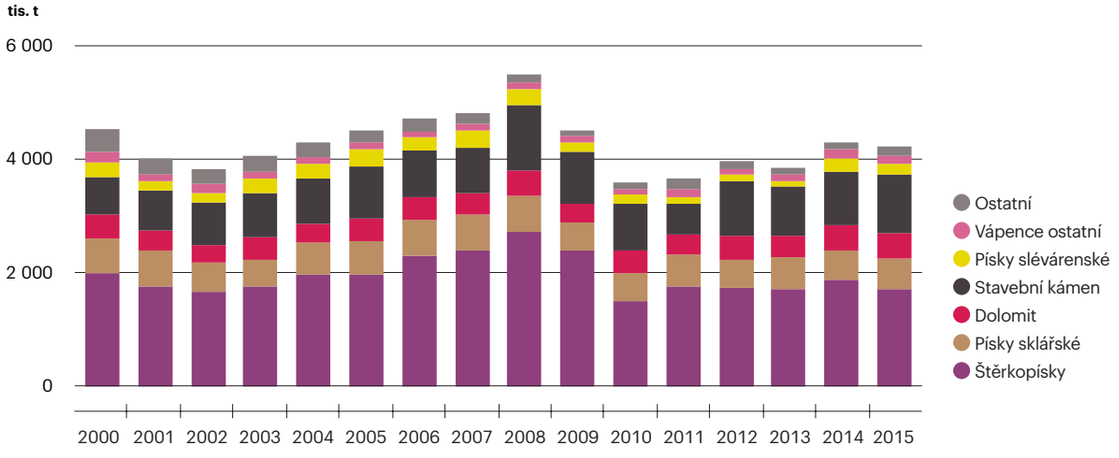

Zdroj: ČGS

8.2 | Průmysl

V Královéhradeckém kraji je provozováno 83 průmyslových zařízení IPPC (Obr. 8.2.1) z celkového počtu 1 508 zařízení v celé ČR. Do kategorie Energetika spadají 4 zařízení, kterými jsou teplárny v Náchodě a Dvoře Králové nad Labem, dále Elektrárna Poříčí a také záložní zdroj v areálu ZVÚ v Hradci Králové.

Do kategorie Výroba a zpracování kovů je zařazeno 15 zařízení, kam patří slévárny, zařízení pro povrchovou úpravu materiálů, závod na výrobu svařovacích materiálů či výroba hliníkových kol.

Nerosty se zpracovávají ve 3 zařízeních, jedná se o dvě cihelny a výrobu nerostných vláken.

Do kategorie Chemický průmysl jsou v kraji zařazena 4 zařízení, jsou to např. výroba plastů či sendvičových panelů nebo vypěňování PUR.

V kategorii Ostatní průmyslové činnosti je 41 zařízení IPPC, jedná se zejména o zemědělské podniky zaměřující se na výkrm prasat nebo drůbeže. Dále se zde provozuje např. cukrovar, tiskárny, jatka, závod na zpracování mléka, tkalcovna, úpravna textilií či výrobna krmiv.

Emise sledovaných znečišťujících látek v kategorii REZZO 1 (velké stacionární zdroje znečištění)[1] v Královéhradeckém kraji (Graf 8.2.1) měly ve sledovaném období 2000–2015 klesající nebo alespoň stagnující trend, což je důsledkem plnění legislativních povinností, dodržování emisních limitů a neustálého zlepšování technologií s důrazem na snižování vlivu na životní prostředí.

Obr. 8.2.1

Průmyslová zařízení IPPC, 2015

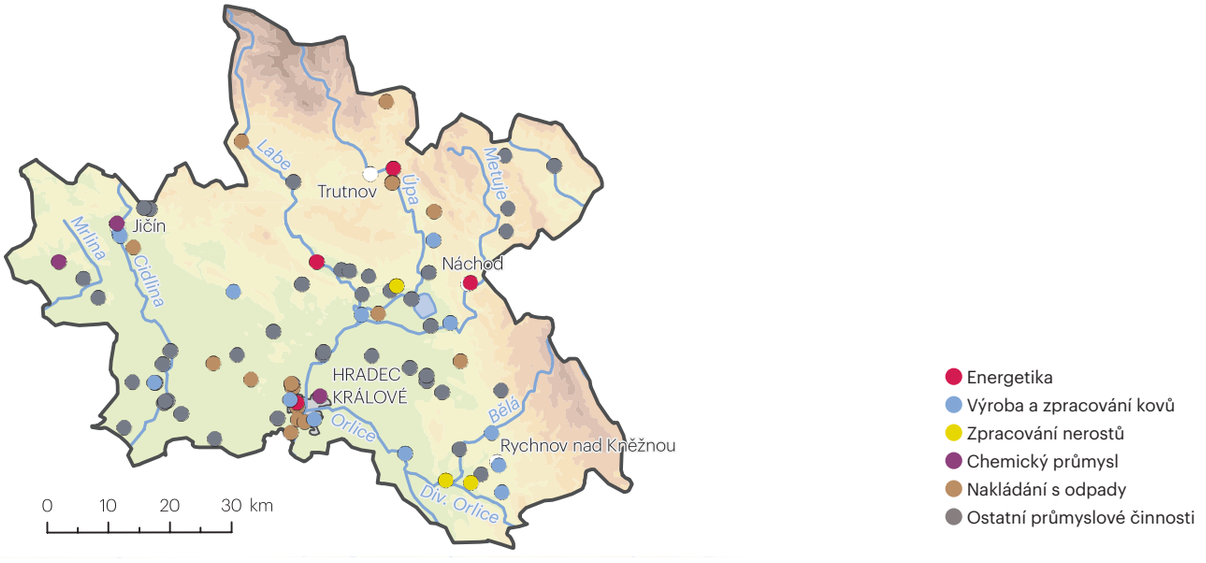

Zdroj: MŽP

[1] *Ne všechna zařízení pod IPPC jsou současně velkým zdrojem znečišťování ovzduší REZZO 1. Některá zařízení jsou navíc provozována pod IPPC dobrovolně, aniž by spadala pod integrovanou prevenci ze zákona.*

Graf 8.2.1

Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO 1) [tis. t.rok^{-1}], 2000–2015

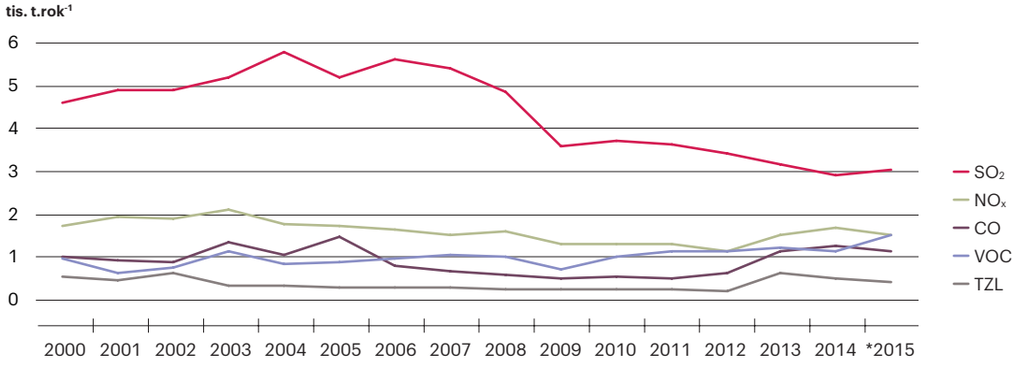

**Předběžná data.*

Zdroj: ČHMÚ

8.3 | Spotřeba elektrické energie

Celkové množství spotřebované elektrické energie v Královéhradeckém kraji v roce 2015 činilo 3 910,5 GWh, což je o 2,6 % více než v roce 2014 a o 21,4 % více než v roce 2001.

V kraji spotřebovává největší podíl elektřiny (Graf 8.3.1) průmyslový sektor (33,8 %, 1 322,5 GWh v roce 2015). V tomto odvětví měla spotřeba v období 2001–2015 kolísavý charakter. V kraji je rozvinut zpracovatelský průmysl, zejména textilní, který je soustředěn do většího počtu menších měst v podhůří. Druhým významným spotřebitelem jsou domácnosti (27,7 %, 1 083,0 GWh v roce 2015), kde je spotřeba v celém období poměrně stabilní, bez výraznějších výkyvů.

Rozvinutý cestovní ruch v horských oblastech je důležitým přínosem do ekonomiky nejen kraje, ale i celé republiky. Podíl spotřeby elektřiny v kategorii služeb v roce 2015 činil 25,0 %, tj. 976,6 GWh.

Graf 8.3.1

Spotřeba elektrické energie [%], 2015

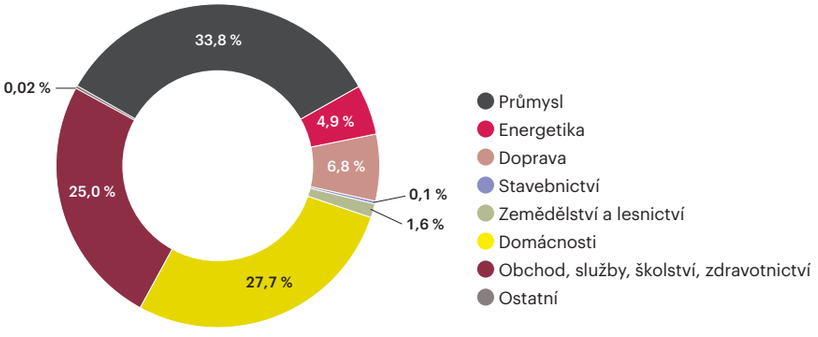

Zdroj: ERÚ

8.4 | Vytápění domácností

Způsob vytápění domácností se v jednotlivých krajích ČR výrazně liší. V regionech s velkými aglomeracemi převažuje centrální vytápění, naopak v menších obcích jsou častěji rozšířena lokální topeniště.

V Královéhradeckém kraji je největší podíl domácností (31,6 %) vytápěn zemním plynem, mezi další hojně rozšířené způsoby vytápění patří dálkové vytápění (28,2 %). V obou případech je však tento podíl nižší, než činí průměr ČR (Graf 8.4.1). Naopak vyšší podíl vykazuje kraj v případě tuhých paliv (uhlí a dřevo), zde jejich podíl výrazně převyšuje podíl v ostatních krajích (13,1 %, resp. 8,3 % oproti průměrnému podílu 8,1 %, resp. 7,0 %). Tato paliva se často kombinují, velkou roli ve výběru paliva pro domácnosti hraje jeho cena. S cenou paliva však často klesá i jeho kvalita, a tak se stává, že obyvatelé ve snaze ušetřit náklady na vytápění se často vrací k palivům ekologicky méně příznivým. Tyto způsoby vytápění se pak velkou měrou projevují na emisích z vytápění.

I když má Královéhradecký kraj oproti ostatním krajům nižší hustotu zalidnění (46 domácností.km^{-2} oproti průměrnému počtu 53 domácností.km^{-2}), vzhledem k méně příznivému poměru paliv byly v kraji sledované emise z vytápění oproti průměru ČR vyšší (Graf 8.4.2).

Meziročně (2013–2014)[2] došlo v kraji ke snížení všech sledovaných emisí z vytápění domácností. Emise tuhých částic poklesly o 17,5 %, emise PAU se snížily o 18,4 %. Tento pokles souvisí zejména s mírnou topnou sezonou, kdy nebylo nutné topit tak intenzivně jako v předchozím roce.

Graf 8.4.1

Způsob vytápění domácností v krajích ČR [tis. domácností], 2015

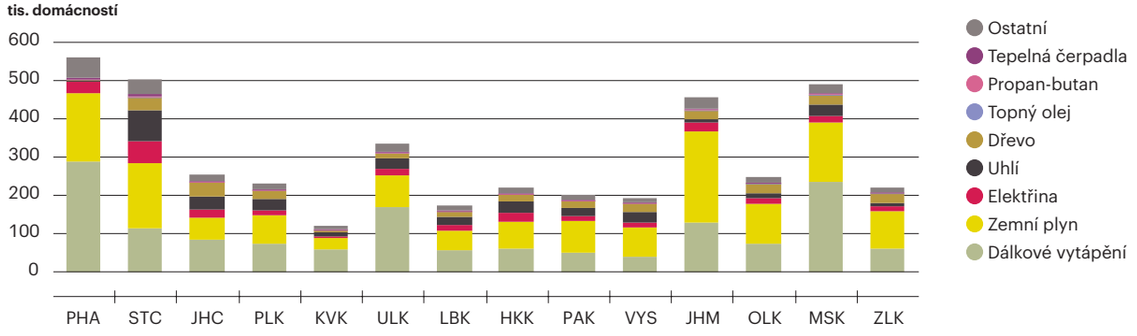

Zdroj: ČHMÚ

[2] *Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.*

Graf 8.4.2

Měrné emise z vytápění domácností [t.rok^{-1}.km^{-2}, kg.rok^{-1}.km^{-2}], 2014

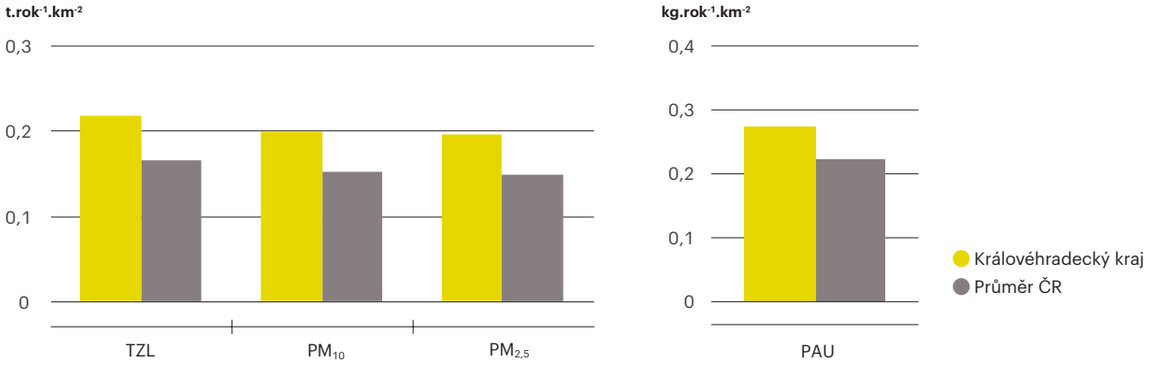

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.

Zdroj: ČHMÚ

9

Doprava

9.1 | Emise z dopravy

Vyšší zátěž kvality ovzduší dopravou má jižní část Královéhradeckého kraje, kterou procházejí tranzitní trasy silniční dopravy a kde leží i velká sídla. Na celkových emisích jednotlivých látek z dopravy v ČR se kraj podílí cca 5 %, měrné emise NO_x na jednotku plochy v roce 2015 dosáhly 0,40 $t.km^{-2}$ (průměr ČR byl 0,49 $t.km^{-2}$). Ve struktuře emisí NO_x, VOC a suspendovaných částic z dopravy má v kraji nejvyšší podíly na celkových emisích z dopravy nákladní silniční doprava, v případě emisí CO_2, N_2O a CO je hlavním zdrojem těchto látek individuální automobilová doprava (Graf 9.1.1).

Emise znečišťujících látek z dopravy v kraji v souvislosti s modernizací vozového parku v období 2000–2015 klesaly, například emise NO_x poklesly o 68,1 % (Graf 9.1.2). V závěru období je však klesající emisní náročnost vozového parku kompenzována nárůstem přepravních výkonů a pokles emisí postupně přechází do stagnace, v roce 2015 v meziročním vyjádření emise NO_x poklesly o 0,4 %, VOC o 1,9 %, CO o 1,7 % a suspendovaných částic o 2,2 %. V případě skleníkových plynů z dopravy docházelo v průběhu sledovaného období k mírnému nárůstu emisí, v roce 2015 emise CO_2 meziročně narostly o 4,1 %.

Graf 9.1.1

Emise znečišťujících látek a skleníkových plynů z jednotlivých druhů dopravy a podíl dopravy na celkové emisní bilanci [%], 2015

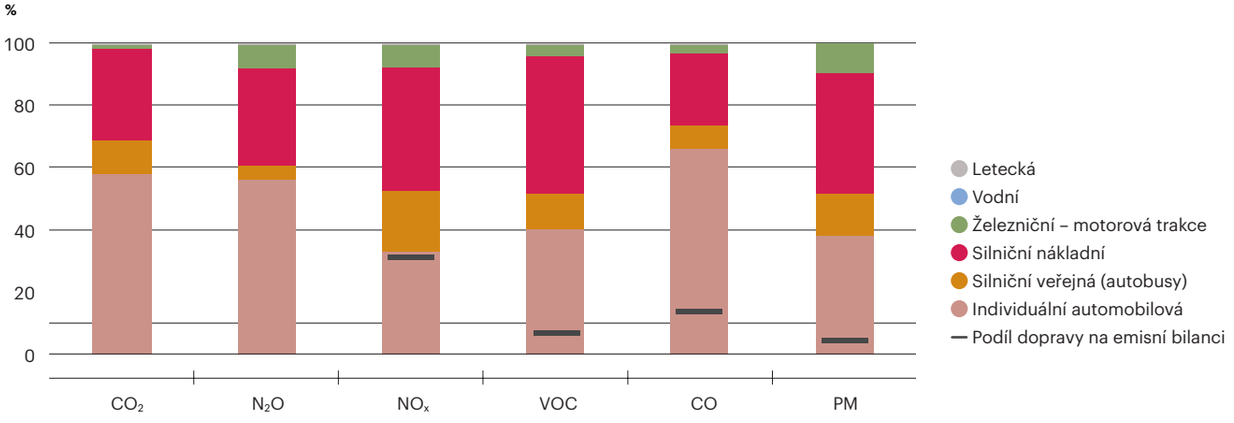

Data celkových emisí z dopravy, ze kterých je stanoven podíl dopravy na emisní bilanci, nezahrnují emise z nedopravních mobilních zařízení, které jsou však součástí kategorie zdrojů REZZO 4.
Data celkových emisí skleníkových plynů (CO_2, N_2O) se na krajské úrovni nesledují, z tohoto důvodu nejsou stanoveny podíly dopravy na celkových emisích skleníkových plynů v krajích.

Zdroj: CDV, v.v.i., ČHMÚ

Graf 9.1.2

Vývoj emisí znečišťujících látek a skleníkových plynů z dopravy [index, 2000 = 100], 2000–2015

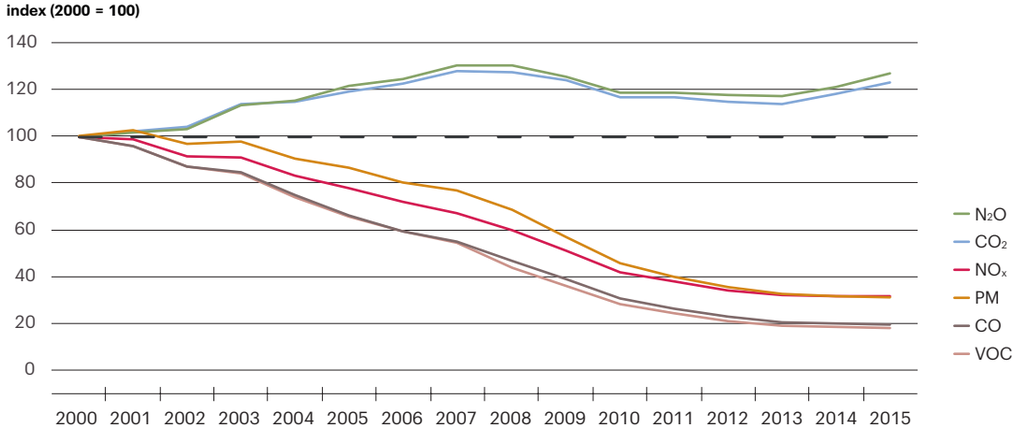

Zdroj: CDV, v.v.i.

9.2 | Hluková zátěž obyvatelstva

Královéhradecký kraj má vysokou hlukovou zátěž ze silniční dopravy, územím kraje procházejí hlavní silniční tahy mezinárodního významu, které s výjimkou dálnice D11 nemají charakter rychlostní komunikace a procházejí obcemi bez realizovaných obchvatů. Celkově je v kraji celodenním hlukem z hlavních silnic nad 50 dB zasaženo 140,7 tis. obyv. (25,4 % obyvatel kraje), z toho nad mezní hodnotu[1] 12,8 tis. osob[2] (2,3 % obyvatel kraje), což je po Středočeském kraji druhá nejvyšší hodnota mimo aglomerace (Obr. 9.2.1). Hluku z hlavních silnic přesahujícímu mezní hodnotu je celodenně exponováno 1 650 obytných budov, 19 školských zařízení a 2 nemocnice.

Největší hlukovou zátěž v kraji mají obce ležící na hlavních silnicích I/35 (E442) z Jičína do Hradce Králové, kde např. v obci Bílsko u Hořic podíl obyvatel vystavených celodenní hlukové zátěži z hlavních silnic[3] přesahující mezní hodnotu představuje 50,4 %, v obci Konecchlumí 23,3 % a v obci Ostroměř 20,1 %. Dále se jedná o silnici I/33 (E67) z Hradce Králové na Náchod (Dolany 28,3 %, Jaroměř 7,3 %) a silnici I/11 na Ostravu, kde expozice obyvatel nad mezní hodnotu dosahuje v Častolovicích 12,3 % a v Kostelci nad Orlicí 9,6 %.

Obr. 9.2.1

Hluková zátěž obyvatelstva ze silniční dopravy překračující mezní hodnoty hlukových ukazatelů pro celodenní (L_{dvn}) a noční (L_n) hlukovou zátěž [%, počet obyvatel], 2012

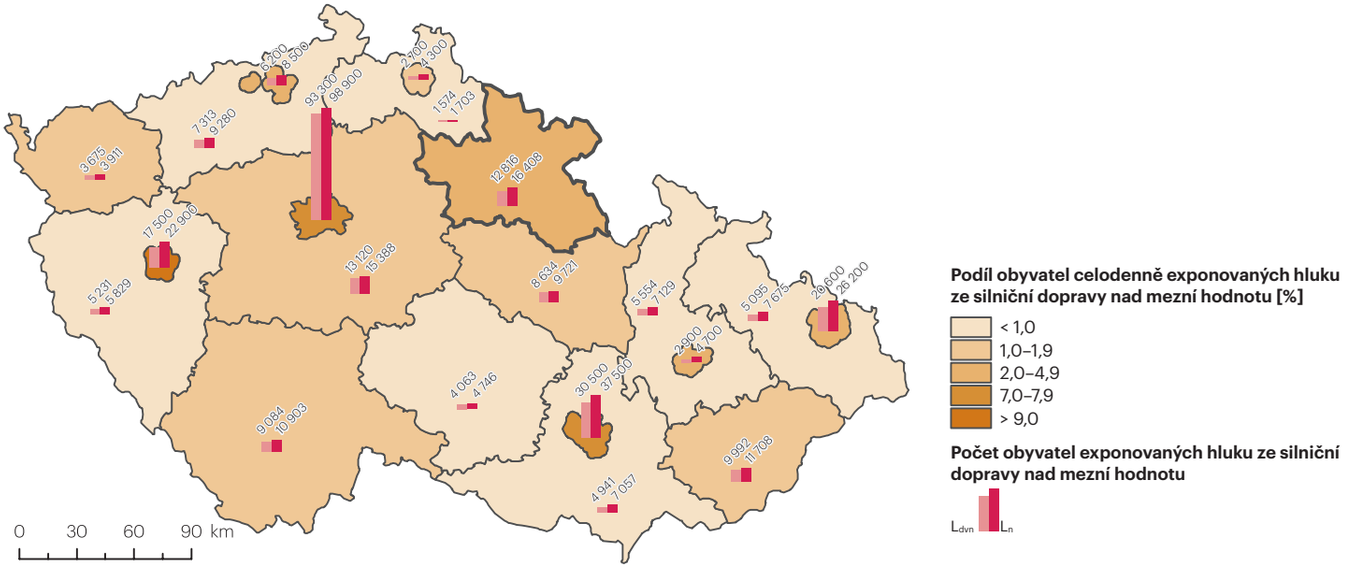

Data pro rok 2015 nejsou, vzhledem k metodice jejich vykazování, v době uzávěrky publikace k dispozici.
Mimo aglomerace jsou data k dispozici jen pro silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.

Zdroj: NRL pro komunální hluk

[1] *Mezní hodnoty hlukových indikátorů jsou stanoveny vyhláškou č. 523/2006 Sb., o hlukovém mapování pro indikátory celodenní (24hodinové) hlukové zátěže L_{dvn} a noční hlukové zátěže L_n (22–06 hod.). Překročení mezních hodnot je iniciačním mechanismem pro tvorbu akčních plánů na snížení hlukové zátěže. Např. pro silniční dopravu je mezní hodnota indikátoru L_{dvn} 70 dB a L_n 60 dB.*

[2] *Data byla pořízena v rámci 2. kola Strategického hlukového mapování, které se provádí dle požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí. Podrobné výsledky SHM jsou dostupné v mapové aplikaci na stránkách http://www.mzcr.cz/hlukovemapy/ v rubrice Přehled kol SHM/Kolo 2012.*

[3] *Silnice s intenzitou dopravy vyšší než 3 mil. vozidel za rok.*

10

Odpady

10.1 | Produkce odpadů

Celková produkce odpadů na obyvatele[1] v Královéhradeckém kraji vzrostla mezi lety 2009 a 2015 o 38,2 % na hodnotu 2 573,1 kg.obyv.$^{-1}$. K jejímu výraznějšímu navýšení došlo zejména v roce 2015, a to o 24,3 %, v předchozím období produkce spíše stagnovala (Graf 10.1.1). Celková produkce ostatních odpadů na obyvatele, jež má souběžný trend jako celková produkce odpadů na obyvatele, se od roku 2009 zvýšila o 39,4 % na 2 459,6 kg.obyv.$^{-1}$ v roce 2015, a to z důvodu nárůstu produkce stavebních a demoličních odpadů. I přesto však celková produkce ostatních odpadů na obyvatele, stejně jako celková produkce odpadů na obyvatele, dosahovala v roce 2015 nejnižších hodnot v rámci ČR.

Celková produkce nebezpečných odpadů na obyvatele mezi lety 2009–2015 stoupla o 17,4 % na 113,5 kg.obyv.$^{-1}$. Nárůst souvisí především se sanací starých ekologických zátěží (v současné době se jedná zejména o lokalitu v obci Jetřichov), při níž je produkováno velké množství zeminy a kamení obsahující nebezpečné látky. Podíl celkové produkce nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů na obyvatele však mezi lety 2009–2015 poklesl z 5,2 % na 4,4 %.

Celková produkce komunálních odpadů[2] na obyvatele od roku 2009 narostla o 5,3 % na celkových 462,1 kg.obyv.$^{-1}$. Vzhledem k zemědělskému charakteru kraje se zde ve větší míře produkují odpady ze zemědělství, rybářství a zahradnictví.

Graf 10.1.1

Produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.$^{-1}$], 2009–2015

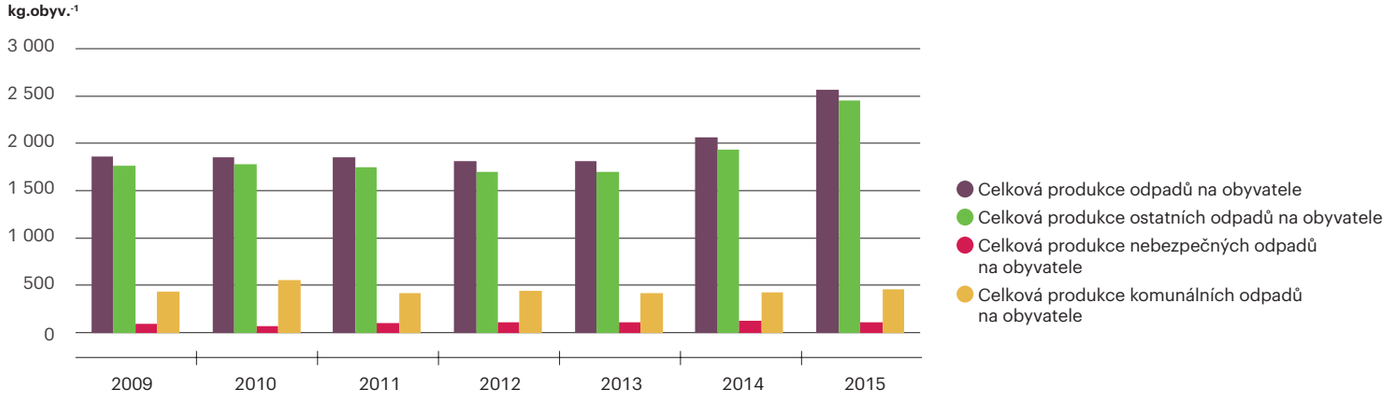

ČSÚ je zdrojem dat o počtu obyvatel ČR (střední stav).

Zdroj: CENIA, ČSÚ

[1] *Součet celkové produkce ostatních a nebezpečných odpadů na obyvatele. Součástí celkové produkce odpadů na obyvatele je i celková produkce komunálních odpadů na obyvatele, které patří částečně do kategorie ostatních odpadů a zčásti do kategorie nebezpečných odpadů. Pro názornost k hodnocení je však v grafu celková produkce této speciální skupiny odpadů na obyvatele uvedena navíc jako zvláštní sloupec.*

[2] *Produkce komunálních odpadů od občanů včetně produkce komunálních odpadů vznikajících při nevýrobní činnosti právnických osob a fyzických osob oprávněných k podnikání na území obce (http://www.mzp.cz/cz/matematicke_vyjadreni_indikatoru_2015).*

Další informace k aktivitám a problémům řešeným v rámci kraje v oblasti životního prostředí

Aktuální projektová činnost kraje v oblasti životního prostředí

Název projektu	Cíle projektu
Čistá obec, čisté město, čistý kraj	Předmětem společné iniciativy s autorizovanou obalovou společností EKO-KOM, a.s. a provozovateli zpětného odběru elektrozařízení – ASEKOL a.s. a ELEKTROWIN a.s. je soustavná podpora systémů odděleného sběru komunálních a obalových odpadů, zpětného odběru elektrozařízení na území kraje. Účelová finanční podpora je směřována zejména na pořízení vybavení pro oddělený sběr komunálních odpadů v obcích a institucích, doprovodné informační kampaně, odborné semináře a osvětové akce pro školy a širokou veřejnost.
Příprava a vyhlašování zvláště chráněných území a území soustavy Natura 2000	V roce 2015 byla zahájena příprava na vyhlášení rozsáhlého zvláště chráněného území „Přírodní památka Orlice“. Jedná se o přírodně cennou a bohatou lokalitu o rozloze 600 ha podél toku řeky Orlice, jejíž projednání se týká okruhu přibližně 1 200 účastníků. Samotné vyhlášení je předpokládáno v letech 2016–2017.
Aktualizace strategických dokumentů v oblasti životního prostředí	V rámci projekční činnosti v roce 2015 byly zpracovány následující krajské dokumenty: nový Plán odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje na léta 2015–2024, nová Koncepce environmentální výchovy, vzdělávání a osvěty Královéhradeckého kraje na léta 2016–2025. Rovněž probíhají průběžné aktualizace Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Královéhradeckého kraje.

Aktuálně vyhlášené dotační tituly kraje

Název dotačního titulu	Cíle dotace
Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod v obcích do 2 000 obyvatel	Účelová finanční podpora zaměřená na projektování a výstavbu vodovodů, vodojemů, kanalizací a čistíren odpadních vod v obcích Královéhradeckého kraje do 2 000 obyvatel.
Příspěvky na hospodaření v lesích	Příspěvky na pěstební činnost vlastníkům lesa (fyzickým a právnickým osobám).
Protipovodňová ochrana	Zvýšení ochrany před povodněmi – optimalizace a příprava protipovodňových opatření, rozšíření systému včasného varování v oblastech možného výskytu povodní v Královéhradeckém kraji průběžným monitoringem.
Nakládání s odpady a ochrana ovzduší	Podpora projektové dokumentace a realizačních prací, které vycházejí z legislativy v oblasti odpadového hospodářství a slouží rovněž k naplnění cílů Plánu odpadového hospodářství ČR, a zejména pak závazné, případně směrné části Plánu odpadového hospodářství Královéhradeckého kraje v oblasti odpadů, biologicky rozložitelných odpadů a opatření ke snižování imisní zátěže obyvatel.
Obnova a technické zajištění stávajících „návesních“ vodních nádrží	Obnova a technické zajištění stávajících „návesních“ vodních nádrží, zlepšení životního prostředí v obcích s ohledem na vodní hospodářství.
Ochrana přírody a krajiny	Příprava územních systémů ekologické stability místní a regionální úrovně (biocentra a biokoridory). Tvorba podmínek umožňujících posílení populací zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů ve volné přírodě.
Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta	Zvyšování environmentální gramotnosti obyvatel regionu – děti a mládež, pedagogové, cílové skupiny dospělé veřejnosti (pracovníci a představitelé veřejné správy, pracovníci různých hospodářských odvětví, členové profesních a zájmových skupin), nejširší veřejnost v souladu s krajskou koncepcí EVVO.
Včelařství	Podpora rozvoje činnosti včelařů.
Propagace životního prostředí a zemědělství a prodej ze dvora	Propagace zemědělské prvovýroby a zpracovatelského průmyslu, propagace lesnictví, rybářství a ekologického zemědělství s důrazem na místní a regionální produkty Královéhradeckého kraje.
Kotlíkové dotace 2016 (OPŽP)	Královéhradecký kraj v roce 2015 jako první z krajů ČR připravil k vyhlášení 1. výzvu k předkládání žádostí o dotaci v rámci nového programu OPŽP, zaměřeného na výměnu starých neekologických kotlů na tuhá paliva v domácnostech za nové nízkoemisní zdroje vytápění.

Další environmentální aktivity kraje a EVVO v roce 2015

Významná pozornost je dlouhodobě věnována rozvoji sítě environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO), kdy ve spolupráci s externím neziskovým subjektem, vybaveným nezbytnou odborností a personální kapacitou, je prováděna praktická environmentální výchova ve školách a v neziskových organizacích včetně specializačního studia pro lektory v oblasti EVVO. Mimořádný efekt činnosti externího koordinátora EVVO se projevuje zejména při čerpání dotací z národních nebo evropských programů v oblasti EVVO.

V oblasti ochrany přírody a krajiny je krajem podporována soustavná péče o stávající zvláště chráněná území v působnosti Královéhradeckého kraje (péče o přírodní památky, přírodní rezervace).

Pozornost je rovněž věnována propagaci regionální potravinářské produkce a zemědělské prvovýroby formou tradičních akcí, kam patří například Královéhradecké krajské dožínky, regionální soutěž Potravina a potravinář Královéhradeckého kraje nebo činnost Agrárního a poradenského informačního centra.

Aktivity neziskového sektoru s environmentální tematikou v roce 2015

Aktivita	Garant aktivity
Řeky nejsou smetiště 2015 Jarní čištění břehů řeky Orlice v přírodním parku Orlice od komunálního odpadu. Smyslem otevřeného projektu je zapojit do konkrétní ochrany a údržby životního prostředí nejen širokou vodáckou i laickou veřejnost, ale i města, obce, státní orgány a instituce, podnikatelské subjekty, které mají „vazbu" na přírodní park Orlice nebo kterým není lhostejný současný stav přírody, která nás obklopuje.	Klub dětí a mládeže, Hradec Králové
Ekologická olympiáda 2015 Vědomostní soutěž pro studenty středních škol Královéhradeckého kraje v oblasti životního prostředí.	KRNAP
Zlatý list 2015 Vědomostní soutěž pro žáky základních škol v oblasti životního prostředí.	Muzeum přírody Český ráj
Provoz záchranné stanice pro volně žijící živočichy k zajišťování záchranných programů zvláště chráněných druhů živočichů a komplexní péče o handicapované živočichy.	ZO ČSOP JARO Jaroměř
Ochrana zvěře proti střetu s motorovými vozidly – instalace pachových a optických zradidel podél dopravních komunikací.	Okresní myslivecké spolky ČSMJ
Ekologické výukové programy – výchovně vzdělávací akce pro žáky a studenty na všech stupních škol s cílem obohatit studenty o environmentální rozměr.	A-Rocha, křesťané v ochraně přírody Agentura pro rozvoj Broumovska Centrum rozvoje Česká Skalice Muzeum přírody Český ráj INEX-SDA Kostelecké Horky SEVER Horní Maršov
23. ročník Ekologie a slévárenství 2015 Seminář k legislativě v ochraně životního prostředí v rámci problematiky slévárenství.	Česká slévárenská společnost

Prioritní environmentální problémy kraje

Zvláštní pozornost je i nadále věnována zejména starým ekologickým zátěžím ve vybraných lokalitách, například lokalita Pasa – Jetřichov (sanace staré ekologické zátěže), ELTON Nové Město nad Metují (znečištění chlorovanými uhlovodíky), Třebechovice pod Orebem – Bědovice (znečištění atrazinem) nebo KOVOPLAST Nový Bydžov (znečištění trichloretylenem a tetrachloretylenem). K dalším prioritám kraje patří problematika zajištění a ochrany zdrojů pitné vody a odvádění odpadních vod z obcí a protipovodňová ochrana vybraných lokalit.

Zdroj: KÚ Královéhradeckého kraje

Seznam zkratek

AOPK ČR Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
BSK_5 biochemická spotřeba kyslíku pětidenní
CDV, v.v.i. Centrum dopravního výzkumu, v.v.i.
CENIA CENIA, česká informační agentura životního prostředí
CO oxid uhelnatý
CO_2 oxid uhličitý
CORINE Land Cover Coordination of Information on the Environment – program EU zaměřený na sběr informací o životním prostředí, databáze Land Cover popisuje krajinný pokryv pomocí metod dálkového průzkumu Země
ČGS Česká geologická služba
ČHMÚ Český hydrometeorologický ústav
ČOV čistírna odpadních vod
ČSMJ Českomoravská myslivecká jednota
ČSN česká státní norma
ČSOP Český svaz ochránců přírody
ČSÚ Český statistický úřad
ČÚZK Český úřad zeměměřický a katastrální
DPH daň z přidané hodnoty
EEA European Environment Agency – Evropská agentura životního prostředí
ERÚ Energetický regulační úřad
EVVO environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
FAME Fatty Acid Methyl Ester – metylestery nenasycených mastných kyselin rostlinného původu, přidávají se do motorové nafty
$CHSK_{Cr}$ chemická spotřeba kyslíku dichromanem draselným
IAD individuální automobilová doprava
IPPC Integrated Pollution Prevention and Control – Integrovaná prevence a omezování znečištění
IRZ Integrovaný registr znečišťování
KN katastr nemovitostí
KRNAP Krkonošský národní park
LPIS Land Parcel Identification System – veřejný registr půdy
MEŘO methylester řepkového oleje, používá se jako biopalivo
MH mezní hodnota
MZe Ministerstvo zemědělství
MŽP Ministerstvo životního prostředí
NH_3 amoniak
NNO nestátní nezisková organizace
N_2O oxid dusný
NO_x oxidy dusíku
NRL Národní referenční laboratoř pro komunální hluk
NSD nákladní silniční doprava
OPŽP Operační program Životní prostředí
PM suspendované částice
PUR polyuretan
REZZO registr emisí a zdrojů znečištění ovzduší
s.p. státní podnik
SHM Strategické hlukové mapování
SO_2 oxid siřičitý
SZP společná zemědělská politika
SZÚ Státní zdravotní ústav
TTP trvalý travní porost
ÚHÚL Ústav hospodářské úpravy lesů

v.v.i. veřejná výzkumná instituce
VN vodní nádrž
VOC volatilní (těkavé) organické látky
VÚMOP, v.v.i. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.
VÚV T.G.M, v.v.i. Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.
ZO základní organizace
ZPF zemědělský půdní fond
ZVÚ Hradec Králové bývalé Závody vítězného února v Hradci Králové, nyní průmyslový areál

Zkratky krajů

HKK Královéhradecký kraj
JHC Jihočeský kraj
JHM Jihomoravský kraj
KVK Karlovarský kraj
LBK Liberecký kraj
MSK Moravskoslezský kraj
OLK Olomoucký kraj
PAK Pardubický kraj
PHA Hl. m. Praha
PLK Plzeňský kraj
STC Středočeský kraj
ULK Ústecký kraj
VYS Kraj Vysočina
ZLK Zlínský kraj